

27/2

gen enligt Marx inga klasser existera. De största inkomstskillnader bryter inte mot jämlikhetens princip, blott denna form av privat äganderätt inte finns. Alltså: Marx lärde att de sociala och ekonomiska olikheterna berodde på äganderätten till produktionsmedlen; nu har denna äganderätt avskaffats; alltså är alla jämlika, även om den ene har 2.000 och den andre 200.000 kronor om året.

Utifrån denna ordlek blir allt förklarligt. En hög inkomst som vinnns genom självständigt arbete, t. ex. som ägare av ett företag, är ett brott mot jämlikheten; i än högre grad föreligger ett sådant brott om en på detta sätt förvärvat förmögenhet ärvs. En hög inkomst som vinnns genom ämbetsmannaställning i den socialistiska staten är däremot oantastlig och helt överensstämmande med jämlikhetens grundsats; äganderätten till en intjänt förmögenhet och arvsrätt till denna blir värdefulla och nödvändiga ting. Då våra komminister talar om jämlikheten i ett framtida, av dem behärskat Sverige, menar de alltså inte, vilket det ligger nära till hands att tro, att alla då skall ha lika eller någorlunda lika inkomster. Tvärtom: tjänstemännen i en socialistisk stat kan ha så mycket som helst — jämte låg skatt och arvsrätt —, och ändå blir i själva verket alla jämlika. Denna sinnrika tankegång bör arbetarna inhämta ju för dess hellre; kommunisterna lär, såsom det ryska exemplet visar, inte ut den förrän efter segern.

211
115
156

27/2

Genom publicering av uppteckningar från utrikesnämnden

för den i vitböckerna behandlade tiden skulle, såsom tidigare betonats, med all säkerhet ytterst värdefulla upplysningar om ställningstaganden och motiv år 1940 göras tillgängliga. Härigenom skulle man också undanröja intrycket av att ämbetsmännen — diplomater och militärer — ställs i skottlinjen genom publiceringsarbetet, medan politikernas formellt och reellt avgörande insatser undandras ingående diskussion och kritik. Att något principiellt hinder för ett offentliggörande av dessa protokoll eller uppteckningar inte finns klargjordes i gårdagens artikel av vår främste kännare på området, professor Brusewitz. Denne framhöll härvid också de starka sakliga skälen för ett utgivande.

Utrikesminister Undéns motskäl, senast anförda i tisdagens Malmöföreläsning, är underligt formalistiska. "Vad utrikesnämnden angår", skriver hr Undén, "har man i pressen efterlyst något som betecknats som memorialprotokoll. I själva verket får inga diskussionsprotokoll föras i utrikesnämnden" (utom i vissa speciella, i detta sammanhang oöfrensanta fall). Tydligen vill hr Undén därmed säga att de efterlysta uppteckningarna icke är protokoll i grundlagens mening. Eftersom de blott faktiskt föreligger, inte har någon legalt fastställd karaktär, tycks utrikesministern vilja betrakta dem som principiellt obefintliga. Aktstyckena finns, grundlagen nämner dem ej, alltså är de ej tillgängliga; det är en slutledningskonst som erinrar om den avlidne grundlagsväktaren professor Reuterskiöld och hans gammaltyska föregångare. De aktstycken det här är fråga om — uppteckningar som i regel förts av kabinetssekreteraren och som förvaras i utrikesdepartementet — anser sig hr Undén i brist på stödjande paragrafer inte kunna handskas med — ett juridikens ingen-mansland skiljer excellensen från de viktiga papperen.

Men inte ens som formaljuridisk prestation är detta resonemang hållbart. Om uppteckningarna står utanför grundlagen, står de därmed inte utanför mänsklig tillägnelse. Antingen faller de under de allmänna bestämmelserna om hemliga handlingar, och då kan dessas regler för offentliggörande efter givet tillstånd tillämpas. Eller också är de, som utrikesministern tycks mena, rena privatpapper; i så fall bör en överenskommelse mellan de parter saken gäller — regeringen, utrikesnämndens ledamöter, den eller de som fört uppteckningarna — vara tillräcklig. Ett fasthållande vid hr Undéns tankegång stegrar misstanken att de verkliga skälen att vägra publicering är att uppteckningarnas innehåll är alltför obehagligt för vissa politiskt inflytelserika personer.

27/2

Wallenbergiska stiftelsens upprättande av ett institut

för rättsvetenskaplig forskning är ägnat att väcka glädje och sympati. Styrelsen i det nya institutet kunde knappast vara bättre sammansatt; särskilt tilltalande är att en ung, sociologiskt intresserad forskare som professor Ekelöf här funnit plats. Önskvärt vore att just de allmänt samhällsvetenskapliga metoderna blev utnyttjade i den forskning som institutet skall främja; den svenska rättsvetenskapen har i alltför hög grad varit inriktad på ren lagtolkning med försummande av socialstatistiska och sociologiska syn-

punkter. Glädjande vore om uppmuntran åt forskningen även kunde leda till en förbättring av den juridiska undervisningen, vilken, trots en del reformsträvanden på senare år, är för litet praktiskt orienterad och till alltför stor del består av obligatoriska, regelbundet återkommande kurser, som borde kunna ersättas av läroböcker.